

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 208 (11105)

1979 чылдың сентябрь 7, пятница

1925 чылда үлдөөлөттүнгөн

Өртү 2 өп

ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунун хуралы

Сентябрь 5-те Кремльге СЭКП ТК-ның Политбюро кеңигүүнүгө кандаат, ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунун Даргазын башкараачы В. В. Кузнецовту дарга лаазына чыгарып, ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунун ээлектиги хуралы болган.

Хүн чурумунун бирги айтырымын — Убак ССР-де улус депутаттарының Советтериниң сессияларын эрттерип турарынд практиказында дугайында айтканын ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунун Даргазын орадаачы В. В. Кузнецов кылган. Республиканың Советтериниң партия органдарында уурдулгазын СЭКП-ниң XXV сессиясында, партияның Төп Комитетиниң Президиумунун шийирлерин, ССРЭ Конституциянык негеделирин күсүдир талазын ажаалдаш дугайында айтканын ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунун ээлектиги хуралы болган.

Хүн чурумунун бирги айтырымын — Убак ССР-де улус депутаттарының Советтериниң сессияларын эрттерип турарынд практиказында дугайында айтканын ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунун Даргазын орадаачы В. В. Кузнецов кылган. Республиканың Советтериниң партия органдарында уурдулгазын СЭКП-ниң XXV сессиясында, партияның Төп Комитетиниң Президиумунун шийирлерин, ССРЭ Конституциянык негеделирин күсүдир талазын ажаалдаш дугайында айтканын ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунун ээлектиги хуралы болган.

Хүн чурумунун бирги айтырымын — Убак ССР-де улус депутаттарының Советтериниң сессияларын эрттерип турарынд практиказында дугайында айтканын ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунун Даргазын орадаачы В. В. Кузнецов кылган. Республиканың Советтериниң партия органдарында уурдулгазын СЭКП-ниң XXV сессиясында, партияның Төп Комитетиниң Президиумунун шийирлерин, ССРЭ Конституциянык негеделирин күсүдир талазын ажаалдаш дугайында айтканын ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунун ээлектиги хуралы болган.

Хүн чурумунун бирги айтырымын — Убак ССР-де улус депутаттарының Советтериниң сессияларын эрттерип турарынд практиказында дугайында айтканын ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунун Даргазын орадаачы В. В. Кузнецов кылган. Республиканың Советтериниң партия органдарында уурдулгазын СЭКП-ниң XXV сессиясында, партияның Төп Комитетиниң Президиумунун шийирлерин, ССРЭ Конституциянык негеделирин күсүдир талазын ажаалдаш дугайында айтканын ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунун ээлектиги хуралы болган.

Хүн чурумунун бирги айтырымын — Убак ССР-де улус депутаттарының Советтериниң сессияларын эрттерип турарынд практиказында дугайында айтканын ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунун Даргазын орадаачы В. В. Кузнецов кылган. Республиканың Советтериниң партия органдарында уурдулгазын СЭКП-ниң XXV сессиясында, партияның Төп Комитетиниң Президиумунун шийирлерин, ССРЭ Конституциянык негеделирин күсүдир талазын ажаалдаш дугайында айтканын ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунун ээлектиги хуралы болган.

Хүн чурумунун бирги айтырымын — Убак ССР-де улус депутаттарының Советтериниң сессияларын эрттерип турарынд практиказында дугайында айтканын ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунун Даргазын орадаачы В. В. Кузнецов кылган. Республиканың Советтериниң партия органдарында уурдулгазын СЭКП-ниң XXV сессиясында, партияның Төп Комитетиниң Президиумунун шийирлерин, ССРЭ Конституциянык негеделирин күсүдир талазын ажаалдаш дугайында айтканын ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунун ээлектиги хуралы болган.

Л. И. Брежневтиң Э. Берлингуэр-биле ужуражышы

СЭКП ТК-ның Чингине секретары, ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунун Даргазы Л. И. Брежневтиң Италиянык Коммунист партияның Чингине секретары ССРЭ-де дыйшып келген Э. Берлингуэр-биле ужуражышканы сентябрь 5-те Кремльге болган.

СЭКП ТК-ның Политбюро кеңигүүнү, СЭКП ТК-ның секретары М. А. Сулов ужуражышкына киришкен.

Оңу беш чыл плаванык канчаар күсүтүнгөн, совет экономиканың база эволюциянык бажылар сорулгалыг улус земчылдыг төлөвлөлдөр боттанып турарында дугайында Л. И. Брежнев дыйшып келген.

СЭКП ТК-ның Чингине секретары, ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунун Даргазы Л. И. Брежневтиң Италиянык Коммунист партияның Чингине секретары ССРЭ-де дыйшып келген Э. Берлингуэр-биле ужуражышканы сентябрь 5-те Кремльге болган.

СЭКП ТК-ның Политбюро кеңигүүнү, СЭКП ТК-ның секретары М. А. Сулов ужуражышкына киришкен.

Оңу беш чыл плаванык канчаар күсүтүнгөн, совет экономиканың база эволюциянык бажылар сорулгалыг улус земчылдыг төлөвлөлдөр боттанып турарында дугайында Л. И. Брежнев дыйшып келген.

ХҮЛЭЭЛГЕ КҮҮСЕТТИНГЕН

Эрзин районун «Мөр» совхозунун ажил-ишчилери СЭКП-ниң XXV сессиясында шийирлерин амыдырап боттандырган, ону беш чылдык дөртү чылын планнарын болгаш социализмге хүлээлгелерин күсүдир дээш бодик полтиктиги болгаш ишчилериниң кыдыруучулук амыдырап турар. Совхозтун ажил-ишчилери 1979 — 1980 чылдык мал ишчилериниң эрттерип, келир чылдык планнарын күсүдир, совхозтун экономиказын көп адыр — мал амылын улам ыңай көгүдүрүшкү чыгуула негедели — нитииниң малынга четчир көп базанын тургузар дээш шийир амыдырап турарлар.

Совхоз бо чылын нитиниң малынга 2300 тонна бөдүн чөмөрүн белеткээр планын сентябрь 5-не чедир 2470 тонна кылдыр, азы 107 хуу күсүткен. Белеткентинген мал чөмөрүн 1500 тонназын ишчилер дөдөргөн. Амгы үдө малдык бөдүн чөмөрүн белеткээр үргүлчүлөшкөн.

Мал чөмөрүн белеткээр-биле калы дөдөргө ажаалдаш, күсүк хову амыдырап чоруп турар.

«Мөр» совхозтун ажил-ишчилери ол дугайы СЭКП обкомунга, республиканың Министрлер Чөвүлелине, профбөлүмгө болгаш ВЛКСМ обкомунга рапорттап, боттарының планын оонаалдар болгаш социализмге хүлээлгелерин бөрүн күсүдирин бүзүрөткөн.

НЕМЕЙ БЕЛЕТКЭЭР

«Кара-Хөл» совхозтун (директору Т. Херек, партия ком. секретары Н. Ооржак) калы Совет күсүкөмунун даргазы К. Кудрек) ажил-ишчилери малга бөдүн чөмөрүн белеткээр планын Бай-Тайга районда өскө ажил-ишчилерини мурал күсүткөш, СЭКП райкомунга, райкүсүкөмга рапорттап.

Совхозтун сизгенчилери 1750 тонна бөдүн чөмөрүн белеткээр тургаш, 1792 тонна кылдыр күсүткен. Олар күш-ажык чөдөшкөн сорул киргеш, амда 200 тонна мал чөмөрүн немей белеткээрин хүдээткен.

ДУЖУТ АЖААЛДАШ: чидиргиле демисел Р е и д

УЛУГ-ХЕМНИН АЖЫЛ-АГЫЙЛАРЫНДА КАНДЫГЫЛ?

Улуг-Хемниң совхозтары бо күзүн 23286 гектарниң тараа култураларын ажаал адыр. Сентябрьниң 4-те мөдө-биле адыра, ажил-агыйлар 9 муң кире тараанын тараанын кестирген, он 8500 гектарныкы бастырып, 4518 тонна тарааны шаңаара урган. Гектардан ортумак дүжүт 5,5 центнер болуп турар. Районда 5000 амык гектарда силос култураларын бар, ону кодууна ажаал адыр. Бо күзүн 20 муң гектар аныгыш адырлар планын. Көк кырында 1700 гектар хирин адырлар. Күзүн көк-тарааны 850 гектарга чыгарып турган, 753 гектарга чыгарып.

Шөлде мажактар, орукта тараалар

«Улуг-Хем» совхоз 6000 гектар кире тараа култураларын ажаал адыр. Ажил-агыйлар шөлдеринде тараанын дүжүтү багыт адыр. Ам ажаалган чөмөрүн гектарында 7-8 центнер дүжүтү алган.

Совхозта ажаалдаш-транспорт отрядын тургускан. Бинда 21 комбайн кирип турар. Ажаалдаш баштай тарааны чагай Ары-Бажы салбырын шөлдеринде эгелээр. Ону 1600 гектарниң тараанын ажаал дооскан. Ам ук отряд Хайыракан салбырын шөлдеринде келген.

Сентябрьниң 3-те он амык комбайн Көк-Чырааның 125 гектар сулазын ажаал турда, рейд боттандыра ажаал барган. Орук чөмөрүн сулазын ажаал адыр дилдикте бир комбайн тур. «Ураи берген коор бот» дээш, оңу панынга бардымык. Арын доурак-тодуу апарган амык комбайнер машиназында эрес-капшагай дүжө кылды.

Чон ажаалдаштын турарын ол? — деп он айтырдымык. — Букирине тараа доган. Машина манай тур мен. Чер аразы ирак апарган, эвээш машина зой комбайндан тараа сөөртүп четтиккен. Бинагай манар уурга таваржырдыр — деп, Климентий Ондар харылады.

Он тараанын ажаал алган шөлде бардымык. Бина-мында мажак, «челдер» калкан сула мырынай ак чай! Шөлдүн кылдырында дык дөмгө дилдиктерин безин кестирбей, олчан калкан. Чамдык чөмөрүн тараанын чүгө бажында «тарар» каан. Хайыракан тараанын ажаал адыр чүе болза, он чүе адыр боор! Ол дөргө ажаалган боор, ат чоткан чорук шыкажыл.

Ажааттынмаан саваң, аңдартынмаан аңгыс

«Күш-ажылдык хосту» совхозтун кол тараа шөлдерин Чодураа салбырын дөдөргөшкөндө. Механизация ажаалдаш-транспорт комплекзин тараа ажаалдаш оон эгелээр, ам-лаа мында ажаалдаш.

да комплексиниң ууртукчуу Виктор Таспачык олар тараа кестирген комбайнлары хайгааран көрүп турар. Чамдык дилдикте он чөмөрүн баш машина олган тараанын ажаалдаш, ажаалдаш чыгып-тай чок. Шөл димирээр чүе.

— Бо савадыра 3500 гектар тараа култураларын бар — деп, В. Таспачык тургалады. — Оңу 2000 гектарын ажаал адымык. Гектардан кымыл-тастың ортумак дүжүт 6-7 центнер болуп турар. Чамдык борбак тараа-даа черге кагыс дээш, комбайнерлер кымыл амык адырлар. Ажаалдаш үзүндө амык адырлар шийир дээш хыналданы күштерлер. Баштай чамдык комбайнер ажаалган черинге «челдер» арттырып каан, мажактан турган. Ону дөргөн иреткеш, хурага шийирги чүгөшкөн соода, ажилды шийир экижээр.

Ол совхозтун ажаал алган шөлдерин эрпиг көргөш, тараанын чидиргиле чөк ажаал ал турар дөргөн рейд бригаданын бөзүрөөн.

Комплекстиг чорудуп турар

Шөлде үнгөн арбайык чаагыл чөдөк. Ону он комбайн «бүзүлөш» алган, доландыр чымыр кел чорлар. Дилдикте ортууна машиналар манай тур. «УТКА 25 чылы» совхозтун кол ишчилери Виктор Ивановч Жирно мыла болду.

— Арыкан салбырын тарааны багыт адыр болган — деп, Виктор Ивановч биске тургалады. — Бо шөлдө арбайык гектарында 10 центнериң ат тур бис. Чамдык участоктарда тараанын шык боорга, тааылаай кестирип турар. Эки дүжүтүр черлер 450 га ажык.

Тараанын чидиргиле демиселди бо ажил-агыйда бидиң дөдөргөшкөн. Ол дугайы мурнакты комбайнер Манчир Сарбык амык адыр чүгөшкөн.

Каттышкан рейд бригадазы

В. ИДАМ, Улуг-Хем районун улусчу контроль комитетиниң даргазы; Д. СИРИН, Тыва районун корреспондентин; Д. САНЧЫ, комбайнер, «Күш-ажылдык хосту» совхозтун Чодураа салбырында улусчу контроль бөдүрүшкү ууртукчуу; К. АРАКЧАА, «Шынык» тускай коор.

СЭКП ТК-ның Чингине секретары, ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунун Даргазы Л. И. Брежневтиң Италиянык Коммунист партияның Чингине секретары ССРЭ-де дыйшып келген Э. Берлингуэр-биле ужуражышканы сентябрь 5-те Кремльге болган.

СЭКП ТК-ның Политбюро кеңигүүнү, СЭКП ТК-ның секретары М. А. Сулов ужуражышкына киришкен.

Оңу беш чыл плаванык канчаар күсүтүнгөн, совет экономиканың база эволюциянык бажылар сорулгалыг улус земчылдыг төлөвлөлдөр боттанып турарында дугайында Л. И. Брежнев дыйшып келген.

СЭКП ТК-ның Чингине секретары, ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунун Даргазы Л. И. Брежневтиң Италиянык Коммунист партияның Чингине секретары ССРЭ-де дыйшып келген Э. Берлингуэр-биле ужуражышканы сентябрь 5-те Кремльге болган.

СЭКП ТК-ның Политбюро кеңигүүнү, СЭКП ТК-ның секретары М. А. Сулов ужуражышкына киришкен.

Оңу беш чыл плаванык канчаар күсүтүнгөн, совет экономиканың база эволюциянык бажылар сорулгалыг улус земчылдыг төлөвлөлдөр боттанып турарында дугайында Л. И. Брежнев дыйшып келген.

СЭКП ТК-ның Чингине секретары, ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунун Даргазы Л. И. Брежневтиң Италиянык Коммунист партияның Чингине секретары ССРЭ-де дыйшып келген Э. Берлингуэр-биле ужуражышканы сентябрь 5-те Кремльге болган.

СЭКП ТК-ның Политбюро кеңигүүнү, СЭКП ТК-ның секретары М. А. Сулов ужуражышкына киришкен.

Оңу беш чыл плаванык канчаар күсүтүнгөн, совет экономиканың база эволюциянык бажылар сорулгалыг улус земчылдыг төлөвлөлдөр боттанып турарында дугайында Л. И. Брежнев дыйшып келген.

Ф. Д. УСТИНОВТУҢ ИЖЕВСКИДЕ ЧОРУП ТУРАРЫ

ИЖЕВСК. (СЭТА). СЭКП ТК-ның Политбюро кеңигүүнү, ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунун Даргазы Л. И. Брежневтиң Италиянык Коммунист партияның Чингине секретары ССРЭ-де дыйшып келген Э. Берлингуэр-биле ужуражышканы сентябрь 5-те Кремльге болган.

СЭКП ТК-ның Политбюро кеңигүүнү, СЭКП ТК-ның секретары М. А. Сулов ужуражышкына киришкен.

Оңу беш чыл плаванык канчаар күсүтүнгөн, совет экономиканың база эволюциянык бажылар сорулгалыг улус земчылдыг төлөвлөлдөр боттанып турарында дугайында Л. И. Брежнев дыйшып келген.

СЭКП ТК-ның Чингине секретары, ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунун Даргазы Л. И. Брежневтиң Италиянык Коммунист партияның Чингине секретары ССРЭ-де дыйшып келген Э. Берлингуэр-биле ужуражышканы сентябрь 5-те Кремльге болган.

СЭКП ТК-ның Политбюро кеңигүүнү, СЭКП ТК-ның секретары М. А. Сулов ужуражышкына киришкен.

Оңу беш чыл плаванык канчаар күсүтүнгөн, совет экономиканың база эволюциянык бажылар сорулгалыг улус земчылдыг төлөвлөлдөр боттанып турарында дугайында Л. И. Брежнев дыйшып келген.

НОВОСИБИРСК ОБЛАСКА ЧОРААН

НОВОСИБИРСК. (СЭТА). СЭКП ТК-ның секретары М. С. Горбачев сентябрь 4-5 хүнеринде Новосибирск облака чоран.

Чамдык районнарда барган, дүжүт ажаал амык адырлар, күрүнеге тараа садарыны, мал кыштагалдымыкына белеткелди канчаар чоруп турар-биле ол ташыкан, механизаторлар, партия болгаш совет ажил-агыйлар-биле чүгөшкөн. Көвөз ажил-агый эртерининин В. И. Ленин аттыг Бүгү-үзүм академия-

застап турарын, машиналар кыдырчыларын күш-ажылының болгаш амык адырларын бадалдаш ол соугураан. В. И. Ленинге тураскалган баарына Д. Ф. Устинов чөкөтөр салган.

ЗВЕЗДНЫЙ МААДЫРЛАРЫН УТКААН

Владимир Ляхов биле Валерий Рюмин космосе командирликке ужулуп үнүп турда, февральнык комитет соугу турган болза, бөгүн Москва чогуунд хадымдар хүр херелден адын сарыг кылдыр чыган турган.

Ужудушкуну соондагы шийирининиң эртекш, космоска 175 амык ужудушкунуң 175 амык сентябрь 5-те Байконур космодромундан Звездный хоорайда келген.

Космоса реис маадырлар уткууру-биле космос совет эртемденер, конструкторлар, космонавтылар чөдөш келген. Совет космос программанын чынынадыр доозулганын биле холбаштыр Космонавтылар белеткээр төптү ууртукчуларын бирээш — Андрей Николаеве чыгалан Бүгү кижилер чуректин ханы-ызында байыр чедирп турган.

Космонавтылар белеткээр төпке болган митингге эртемденер, Төптүн ууртукчулары, ужудушкуну башкарып турган специалисттер чүе чүгөшкөн. Экспедицияны белеткээр эртеринге киришкен бөгүн кижилерге аймак командирликке алырды. «СЭТА» дээр орбита станциязынга аймак адыр ажилы биди-биле үчүлээни дээш СЭКП

Төп Комитетинге, шир Брежневке ниг өөрүп четтиришкенин ол илгерилеген. СЭКП Төп Комитетинге, ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунга, ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелине, Леонид Ильич Брежневке байыр чыгааны митингдин киржичилерин хүдээп алган.

Митинг соонда Куртине комиссиянык хурал болуп, В. Ляхов биле В. Рюминниң ужудушкуну хадымдар бөгүн албан чөдөрүн ажилы биди-биле үчүлээр. Космонавтыларга шийириниң чөдөрү, космос экспедициянык төвү, ужудушкунуң дугайында өтөтүр тургузар амык адыр шөлө соода акриптерлер.

Н. ЖЕЛЕЗНОВ, СЭТА-ның тускай коор. Звездный хоорай.

